

За говора въ тоя край срв. моята статия въ *Revue des Etudes slaves*, 1922 г., t. II, 86 сл.

XXIII

По Струма и Места

1. — Крупникъ. Село Крупникъ лежи надъ дѣсния брѣгъ на Струма, тамъ гдето почва Кресненската клисура. Въ XV в. Крупникъ се вестява като епископско седалище. Презъ XV и XVI в. крупнишкитѣ владици сж били щедри покровители на църквитѣ и манастиритѣ по горна Струма и Рила. Въ XVII в. крупнишкото българско население е било насилено да приеме исляма. Въ надвечерието на балканската война, 1912 г., цѣлото село бѣше помашко. Следъ войната жителитѣ му се изселиха въ Турско.

Първиятъ познатъ крупнишки владика билъ Яковъ, презъ първата половина на XV в. Яковъ и неговитѣ трима синове образуватъ една видна родолюбива и благочестива четворка, която следъ крушението, настѣпило отъ турското нашествие въ XIV в., си поставя за задача да ободри вѣрското и национално българско чувство и да подготви народа отъ горнострумскитѣ краища да понася съ твърдостъ и вѣра врѣхлетѣлитѣ го злочестини. Яковъ и синоветѣ му били българи отъ кюстендилското село Граница, или както казва съвременникътъ Владиславъ Граматикъ въ своята Повестъ за обновата на Рилския манастиръ: *Бѣлѣгѣре же рѣдѣмъ, при Белѣвоужди (= Кюстендилъ) на сѣлѣ нѣкѣторѣ и живѣюще, Граница же оубо томоу прозваніе имѣющеу. За синоветѣ на Якова сжщиятъ Владиславъ казва: Бѣхоу же оубо сѣ, трѣе чѣслоу . и братѣа соуци по плѣти . сѣиже же . . . иже въ Кроупницѣ, блаженнѣшаго ѣпѣкопа кѣрь Іакова. Яковъ се поминалъ на 2 октомврий 1448 год.: въ лѣто 6957 (6957—1448) прѣстави се . . . епископъ Кроупничкын Іаковъ тогожде мѣсеца ох . в (Archiv für slav. Phil. II, 96). Синоветѣ на Якова отишли въ Рилския манастиръ, станали монаси и сполучили съ свои сръдства и съ дарения да издигнатъ западналия манастиръ. Именуvalи се: Йоасафъ, Давидъ и Теофанъ. Тѣ издигнали манастира на прежната му височина, уголѣмили братството, и книжнината въ Рилската обитель взела отново да цѣвти. Тѣ издейству-*